

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Ljubljani s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr., a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petistopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Palacky o Nemcih, Magjarih in Slovanih.

Čestitljivi starina češki, slavni Franc Palacky je izdal pod imenom „Radhost“ svoje zbrane manjše spise. Na koncu govori, zares neustrašeni in vselej pogumni narodni vodja (kakoršnih žalibog drugi Slovanje nemamo), na svoje stari dni zadnjo besedo narodu in svetu. Posnamemo iz dveh spisov sledeče, vse skozi resnične besede.

„Priznati moram odkritosrčno, da sem že pri prvem svojem vstopu na politično polje l. 1848 v težko in osodno zmoto zašel. V ognju naglo dobljene svobode pokladal sem v bodočnost več upa, kakor je bilo spodobno: nijsem pomislil, da se ljudje tudi v velikih krizah bolj dajo voditi od nagonov in strasti nego od razuma in resnice in da k zaželenemu razrešenju tedaj nastalih mednarodnih preprirov ne zadostuje samo izjavljanje ali dokaz resnice in pravice. Človeške osode ne hodijo vedno po ravni cesti k svojemu cilju, nego včasih po ovinkih, večkrat krvavih; pa končno svojega cilja vendar ne zgreše, zato vztrajajmo in držimo se. Vsak spozna, da s silo bi ne prišli do ničesa dobrega. 5 milijonov nas je povsod obkroženih od sovražnikov; da bi nas bilo 50 milijonov in to edinih, ne smel bi za vsem tako govoriti. Glavna moja hiba je bila vera v razumnost in pravičnost nemškega naroda. Moj nekdanji sloveči rek: „Da bi Avstrije ne bilo, morali bi se podvzati, da jo ustanovimo“ — govoren je bil v nedvomnem zaupanju, da bode v družbi osvobojenih narodov potem vladala pravica, ker sem vedel, da „remota justitia, quid sunt regna, nisi magna latrocinia?“ („brez pravice, kaj so kraljestva ko razbojniške jamre?“ — besede sv. Avguščina). Pod vladarjem, katerega geslo je bilo „Justicia regnorum fundamentum“ (pravica temelj državam), ali mi je moglo priti na misel, da bi staroslavna naša država kedaj se mogla premeniti v smislu besedi sv. Avguščina? v slavnih onih dneh obnovljene svobode, kako bi bil mogel domišljati si, da bode od Nemcev nam Slovanom odsojeno, da bi izpod absolutizma vladarskega prišli pod absolutizem še mnogo krutejši — pod diktaturo sovražnega nam plemena? Kdo bi bil mogel naprej videti, da bodo izobraženi Nemci govorili o svobodi in ustavi a provajali samo gospodstvo enih nad drugimi? da bodo poveljevali pravice osob, pravice narodov pa bodo teptali z nogami? da bodo stavbo svojega državnega prava skladali na laž in neumnost? da proglasé enako pravico vseh, nam Slovanom pa prisodé samo dolžnost pokornosti? Bedasto je bilo in je njih mnenje, da nam narodnost lastna ne bode dragotina enako draga, kakor njim in da ne bomo obžalovali niti čutili njeno izobčenje iz javnega življenja; drzni up, da bode onih nekoliko drobtin in odpadkov z nemške mize, katere nam milostljivo mečejo, našim potrebam zadostovalo, svedoči samo o blaznem napuhu in prevzetnosti, ne pa o razumu in pravičnosti. Pa — Hochmut geht vor dem Falle (napuh pride pred padcem) — tako pravijo Nemci sami in to si bodo tudi skusili, toda jaz tega časa ne dočakam. Jaz žalibože sam sedaj popuščam nadejo o vztrajnem obstanku avstrijske države; ne zato ker bi je ne bilo želeti ali ker bi bila sama v sebi nemogoča, nego ker so se

Nemci in Magjari gospodstva polastili in ustanovili enostranski plemenski despotizem, kar je v državi raznojezični in ustavni političen nesmisel, contradictio in adjecto, ne more imeti dolgega obstanka. Nemci in Magjari pa nečejo Avstrije drugačne, ko tako despotijo. Po njih krivdi, ki jo hočejo (kakor l. 1848) raztrgati, nahaja se država jako daleč na nagneni ravnini, ki vodi v prepad. Za narod svoj se ne bojim mnogo. Ako mu bode odsojeno zopet iti v skušnjo ognjem in železom, ima on v sebi že živo in zdravo jedro, da v nji ne pogine, nego se vzdigne zopet k čilemu življenju, bodi to v okolnostih kakoršnih koli. Dasiravno Nemci moje ime že davno samo grde in sramoté, nečem jim z enakim povračevati, nego odkritosrčno jih moram milovati, da popuščajo npravnost in, ne oziraje se na nauke nekdanjih svojih velikanov, voditi se dajo sedaj od zavržene žurnalistike in od šmokov judovskih, ljudi brez vesti in srama, ki ne hrepene po resnici in pravici, nego samo po koristi in ki tekmujejo med sebo, kdo mi bolje ugodil strastim, narodnemu napuhu in gospodoželjnosti nemškega občinstva. Pleme židovsko gospoduje sedaj pri vseh Nemcih. Judom, kakor njih prototipu Shyloku, ne velja v vsem sama legalnost; kar je nad njo v uravnem svetu, blago, velikodušno mišljenje, vitežnost, tega ne poznajo. Vsa sramotnost, kar je zgodovina kaže, združuje se v njih, ker jim zgodovina ne daje nikjer titulov za njih želje in pretenzije. „Nagone zlahtnih roparskih živali“ so se do sedaj najraje od lisic učili, posebno v trgovini in na borsah; sicer so jim pa tudi volkovi dobro došli, ki priletavajo iz „kraljestva božjega strahu in plemenitih nprav.“

O Magjarih nečem mnogo besedi izgubljeni. Ta azijski narod je po nenavadno ugodni osodi dosegel, kar je bilo sorodnikom in prednikom njegovim, Hunom in Avarom, zabranjeno — dosegel je, da bode kmalu slavil tisočletni spomin svojega bivanja v Evropi. Sedaj so dobili Magjari tudi gospodstvo v staroslavnej Avstriji in kažejo o vsaki priliki svoje „Obrovske“ namere in želje. Ako pa se bodo Magjari še v bodoče tako vedli proti svojim sosedom — kakor ščuke v ribniku — izpolnil se bode nad njimi izrek čestitljivega letopisca Nestora o Obrih („In pogubil jih je bog, pomrli so vsi in nij ostal nobeden Obrin“) in porok sem zato, da pri drugem tisočletju ne bode nobenega potomka, ki bi njih spomin slaviti mogel in hotel.“

Drugi odlomek Palackega končnega pisma k njegovim v „Radhost“u zbranim manjšim spisom, so njegove misli o Rusiji in Slovanstvu. Pogledimo kako stari slovanski rodoljub o tem važnem vprašanju sodi.

„Blagoslavljam — pravi — trenutek, ko sem se bil odločil potovati v Peterburg in v Moskvo. Ako se potovanje v Nemško, v Anglijo, Francosko, Italijo, da celo v Ameriko hvali in priporoča vsakemu kot prospešno za pridobitev mnogo znanosti: zakaj bi samo potovanje v Rusijo bilo nam na greh in škodo. Jaz sem pridobil v nagledih vprašanj, ki se tikajo našega naroda. Da so nasproti temu naši neprijatelji bili in konspiracij iskali, temu se ne čudim, oni sodijo poleg svoje domišljije ne po razumu. Nemci so se nekdanj smijali, ako so se francoski dovtipkarji vpraševali „L' Allemand peut-il avoir de l' esprit?“

(Ali more Nemec imeti duha.) Sami pak ravno tako vprašujejo kadar pride govor na Slované, posebno Ruse. Pri samem pomišljenju na Slované se hvalijo kakor farizej v evangeliji, da nijso taki kot oni. Za to pa njih vednosti o nas nijso nič boljše nego so bile vednosti Francozov o njih, in ker drugi od Nemcev sodbe jemljejo o nas Slovanih, nij čudo, da je javno mnenje Evrope o nas polno predsodkov.

Jaz menim imeti velik dobiček, da že ne nahajam nobenega uzroka bati se kake bodoče univerzalne monarhije ruske. Kdor koli premisli, pod kakimi pogoji bi se ona uresničiti dala, ne bode se čudil, še menj pa meni za zlo jemal, če sem jo smatral in jo smatram še za „neizgovorljivo zlo“, za „nesrečo brez konca in mere.“ Kajti vsi narodi bi se univerzalni ruski monarhiji protivili — in to z zastavo poslednjega groša in poslednje kaplje krvi — in ne značila bi drugega nego nasilno premaganje, popolno podjarmljenje cele izobražene Evrope, potisk in uničenje vseh svobodnostnih in blagih mislij in prizadevanj človeškega plemena. Nobeden univerzalni monarh, ruski ali kateri koli, ne mogel bi pri najboljši volji postati Titus ali Trajanus, ker nekončni in neštevilni poskusi zopetnega osvobojenja bi največjega ljudomila prignale h krutostim, katerih bi se bil inace sam zgrozil. Izobraženi Rusi vsi, in število njih nij malo, ne samo da ne žele razširiti mej svoje države na zapad, temuč imeli bi za nesrečo, ako bi k temu razširjenju prisiljeni bili. Ne le da je velikost države že tako velika, da bi vsako razmnoženje primnožilo vladne poslove, temuč tuje narodno pomnoženje bi drugačilo celo narodni karakter Rusov.“

O Poljaci in njih razmeri k Rusom piše Palacky: „Za nas (Čehe), ki nijsmo ni Rusi ni Poljaki, a pač prijatelji obeh, je vsak pogled, vsaka misel na to medseobno klanje in uničevanje največjih slovanskih plemen, posebno z ozirom na naše skupne sovražnike, ki od dne do dne bolj mogočni postajajo, prav žalostilno. Zato se pa množe izgledi zmernejših Poljakov, ki v poštevmem jemljejo neustavljivi tok osode in silno potrebo sprave. Upajmo da bode, kadar enkrat slovanski duh bolj nego zdaj obe stranki prešine, tudi te nadloge konec.

Slovanski duh! slovanska načela — kaj je to? s čim se razločujejo od načel, ki jih imajo Nemci, Magjari ali Mongoli? Meni nij za to, da bi jih hvalil, temuč meni je za spoznanje resnice. Slovanje se nijso nikjer in nikoli kot osvojevalen, gospodovalen, na podjarmljenje drugih težeč narod kazali. Tudi oni so, če so morali, boje vojevali in dostikrat umeli zmagati (kakor so na pr. Husiti skoro vso Evropo premagovali), ali nikoli nijso na to mislili, da bi si iz svojih sovražnikov ali sosedov podložne storili. Njih glavna napaka je bila, da so preveč po svobodi in neomejenosti hrepneli, in da tako niti med soboj potrebo višje avtoritete nijso spoznali, niti medseobnim preprirom izogniti se mogli.

Bilo bi prav želeti, da se pravi slovanski duh med Rusi ukrepča in razširi, in da se dá ne samo narod temuč tudi voditelji in vladar po njem voditi. Ako bo Rus Slovan in se bode kot takega čutil, razširil bo svoj duševni horizont in pridobil bogata sredstva za svoje povzdignjenje. In za to

je naše potovanje v Moskvo l. 1867 dosti pripomoglo. Prej se je slovanska zavest v Rusiji samo v enem, ne prevelikem krogu izobražencev, tako imenovanih Slavjanofilih, nahajala. Samo prihod nekoliko odličnih slovanskih mož in njih razgovor z rusko družbo je slovansko zavest v vseh krogih zbudil, ki je tako intenzivna postala, da se jej bode moglo kmalu vse podvreči.

Potem se bode pač „panslavizem“, pred katerim imajo vsi naši protivniki že od nekdaj tolik strah, uresničil, ne z namenom, da bi zlo povračeval z zlim, temuč da nič več ne dopušča, da Slovane s takimi udarci tepó, na kakoršne so od človeškega pomnjenja navajeni. Pripovedovalo se mi je in jaz verujem, da, kakor brž bi se sanje mnogih nemških in magjarskih fanatikov izpolnjevale, in bi pikelhavbe in honvedi začeli apostolovati med nami, ne bode v Rusih gospoda dosti močnega, ki bi hotel dušiti čut in glas — — Pa saj mi nij treba do konca povedati....“

Dopisi.

Iz Kamnika 26. okt. [Izv. dop.] Kar ste nedavno objavili o zasledovanju narodnega in malo agilnejšega duhovništva od vladne strani, se dan za dnevom bolj obstinuje.

Ker pa vlada sama direktno nema upliva do duhovnikov samih, jih ne more maltretirati kakor svoje verne uradnike, ki se predrznejo drugo še misliti kakor vladni možje, silijo v cerkvene predstojnike, da bi „neverne elemente“ odpravili. Dež. predsednik Auersperg je pisal škofu dolgo pismo, v katerem tirja prestavo dveh kaplanov in sicer Vrančiča iz Kamnika in Kepeca iz Kostanjevice. Tako je storil tudi pokorni sluga, naš okrajni glavar Klančič. Kakor špicelj in ovađuh se je splazil 24. sep. k škofu ter ga nadlegoval, naj bi našega obče spoštovanega kaplana Vrančiča, s katerim je pa v obraz jako prijazen in ki mu nij nikakor kaj žalega storil, od Kamnika odstranil samo zato, ker se udeležuje političnega in društvenega življenja. Ako misli naš okrajni glavar v očigled in napram prihodnim volitvam, da zamore samo en človek naše mesto narodno obdržati, se jako moti. Mesto naše je bilo narodno, ko nij bilo Vrančiča tukaj, in bode tudi ostalo, kadar on odide, naj pride Vaš „gospod“ Vas inšpicirat kolikorkrat hoče. Namesto, da taka špiceljska dela opravljate, pogledjte rajše naše grozno zanemarjene šolske zadeve, katere Vam je Vaš gospod Auersperg tako gorko na srce polagal, pogledjte rajše naše ceste, ki nijso nikjer slabejše kakor v našem okraji in ne delajte se zoprnega našemu ljudstvu, katero Vas plača.

Iz Gorice 25. okt. [Izv. dop.] Denes je naš goriško-slovenski narodni organ „Soča“ zadela nesreča kakor poslednjič „Slovenski Narod“. Številka 43 „Soče“ je namreč konfiscirana, zaradi političnega pregleda! Može, ki so ta „pregled“ brali, trdijo, da nij čisto nič kaznjivega v njem. Pove se samo to, kar so vsi duuajski federalistični listi že dokazali; kar ustavoverni organi, ki ne jedó naravnost iz jasli disposicijsfonda, ne taje; kar bode kmalu ko se sistema v Avstriji zopet premeni, črno na belem brati v vladnih časopisih. Upamo, da pride stvar pred porotnike in ti bodo razsodili po načelih tiskovne svobode, ki nam je zagotovljena v ustavi, katero kot veljavno spoštovati imajo najprej e. kr. oblasti.

Naši italijanski poslanci se uže pripravljajo na prihodnje zborovanje, katero se ima prav kmalu začeti. Kakor sliši „S.“ so bili pretečeno nedeljo vsi zbrani v Gradišči, zakaj? ugibamo, a ne moremo za gotovo vedeti; kajti, dasiravno v resnici razcepljeni v dve stranki, se vendar drže nekake discipline v tako važnih zadevah. Najbrže se je vrtilo posvetovanje okolo vprašanja, kako naj bi se vedli v zbornici nasproti Slovincem in zlasti proti onim, kateri se ne sramujejo govoriti slo-

vensko; morda so tudi kaj govorili o preselitvi kmetijske šole na italijanska tla in o enacih vprašanjih. — Pametno je vsakakor, da se poslanci shajajo pred zborovanjem in da se uže popred porazumejo o bolj važnih vprašanjih, da ne nastane mej zborovanjem zaradi različnih menenj in na vsakrižnosti posameznih nepotrebni raves in kaves, kateri škoduje stranki sami in se ve, da tudi deželi. — Kaj pa naši slovenski zastopniki, ali se ne bodo ganili, da bi se porazumeli o potrebah naše strani in kako se jim bo vesti o tem in onem predlogu, kateri utegne priti na dnevni red? — Kaj še! Pri nas se strankarstvo tira do zadnje zareze in zagrizenosti posameznosti je tolika, da ne pripušča nobenega porazumenja in da izključuje prepotrebno disciplino nasproti kompaktni italijanski stranki. Italijanski klub sklene in vsi brez izjeme in posamezni večkrat zoper svoje prepričanje se udajo in glasujejo za dotični predlog — naši poslanci se tudi shajajo v klub, če smemo njihove shode tako imenovati, a nekdo naznani koj v začetku, da se ne veže na klubove sklepe, drugi nateza ušesa in parlamentuje potem na svojo roko z nasprotniki, tretji trdi, da bi se sicer ujemal s tem in onim sklepom, toda ker se X ne podvrže, ga vendar ne more samega pustiti itd. in tako se razbije neobhodna potrebna kompaktnost stranke na trmoglavosti posameznikov, katera pa ne izvira morda iz osebnega prepričanja, ampak, žalibože, navadno iz vladne strahopetnosti. Lahki se pri taki razcepljenosti naših poslancev kolikor toliko okoristijo — naša, slovenska stran pa je v vsakem oziru na veliki škodi.

Bomo videli, nu, kaj novega in zanimivega nam prinese prihodnji zbor. Kaka vladna zagotovila privleče kraški usiljenec iz peščanskih delegacij, kder je nedavno tako modro poudarjal prav v slovanskem duhu(?) panslavistične namere ruskega medveda. Za Boga, le brž oborožiti Avstrijo, naj stane kar koli, naj posestniku vse do zadnje jagode z davkom obloži, nič ne dé, saj preti ruski Hannibal ante portas! —

Iz Oseka 26. oktobra. [Izv. dop.] Osek, glavni grad kraljevine Slavonije, je prav za prav nemška naselbina, kakoršnih se je več po redko obljudenej Slavoniji, in zlasti po Sremu naselilo. Denes je najmanj 50% oseških stanovnikov pravih Nemcev. Obča prikazen je, da kjer god se Nemec med Slovane naseli, povsod postane protivnik, da ne rečem na ravnost sovražnik naroda, ki ga je gostoljubno pod svojo streho sprejel in za svojo polno mizo posadil. To sovrašтво do Slovana prinese Nemec že iz Nemčije s seboj, ter jo kot kolonist tradicionalno od pokolenja do pokolenja naprej plodi. To vidimo pri nemških naseljencih na Ruskem, na Češkem, na Slovenskem in tudi pri nas v Slavoniji. Nemci Osečani stvorili so sicer poseben organ, v katerem morejo, kadar hočejo, svojo jezo na Hrvate izbruhati. Ta njih organ, ki ima kakor več drugih protinarodnih stvoritev svoje življenje Rauchu zahvaliti, imenuje se „Drau“.

Denes je „Drau“ skoz in skoz magjarska, ker so magjaroni protivniki hrvatskega naroda, jutri pa utegne, če bi okolnosti pripustile, postati prusijanska, ker je tudi Bismark protivnik slovanstvu. Naj novejši čas spustila se je „Drau“ zlasti v to, da poseje seme bratskega razdora med Slavonce in Hrvate, da jih med seboj razmiri, in kolikor mogoče bolj omrazi. V dosego tega namena ščuje v vseh svojih predalih Slavonce na Hrvate. Slavonce hvali in povzdiguje, ter jim predstavlja, koliko strašnega imajo od Hrvatov trpeti. Nasproti pa Hrvate kot siromake in gladuše črta, ki jih Slavonci rediti morajo. Nazadnje pride do zelenega sklepa, da bi za Slavonce pač naj bolje bilo, če bi se od Hrvatov za celo ločili in neposredno pod Peštansko vladno postavili. Če bi se to, kar bog varuj, kedaj uresničilo, izgubila bi Slavonija svojo avtonomijo kot kraljevina, ter se v enostalne ogerske županije raztvorila. „Drau“ se je celo drznila v svet raztrobiti, da ta njen političen

program tudi baron Prandau, najbogatejši in najuglednejši plemenitaš cele Slavonije, odobrava, kar je pa baron Prandau v „Pest. Lojdu“ odločno dementoval, ter tako Drauinoga urednika kot lažnilca pred svet postavil! Tudi „Obzor“ ga je že vkrat pokečkal, pa vse to ga prav malo ženira. Če so Hrvati res tako siromašni, in Slavonci res tako bogati, zakaj je pa naša eskomptna banka „za vzdrževanje svojega kredita“ od deželne vlade v Zagrebu 100.000 gold. na tri mesece po 6% obrestov na posodo vzela? kar je še celo „Obzoru“ nepoznano, ker o tem posojili še niti ene besedice čmrknil nij. Ali je deželna vlada v Zagrebu vlastna, to posojilo dati, to je veliko in jako dvojbeno vprašanje. Vzemimo slučaj, da naša eskomptna banka falira, kdo bo potem deželnej blagajni ta težki denar povrnil? Mari sedajni vladni upravitelj Mihalič? Tega smo še trebali, da naša vlada denar na menjice izposojuje!

Za pričujoči čas je vsa naša pozornost na Pešto obrnena. Čuje se, da udje naše kraljevske deputacije med soboj nijso složni. To je celo verjetno in naravno, ter tudi drugače biti ne more, kajti v naši kralj. deputaciji ste dve stanki zastopani: narodnjaška in magjarska. Narodnjaški udje naše kralj. deputacije hočejo, da si hrvatsko-slavonska kraljevina izvojuje čem širšo avtonomijo in čem večjo svobodo; magjarski udje pa hočejo, da vez med našo in ogersko kraljevino postane čem čvrstejša in čem obsežnejša. Da ta nesloga delovanje naše kralj. deputacije slabi, to je umljivo. Glavna vprašanja, okolo katerih se posebno razprave sučejo so: 1. finančno vprašanje razmerja naše vlade nasproti ogerskej vladi in nasproti našemu saboru, in 3. vprašanje, kako naj bo naša kraljevina v skupnem državnem zboru in v ogerskej delegaciji zastopana.

Politični razgled.

Deželni zbori so s cesarskim patentom od 25. t. m. sklicani na petega novembra. — Ker se ob enem pripoveduje po vladi udanih novinah, da bode državni zbor sešel se že decembra, gotovo deželni zbori ne bodo dolgo zborovali. Upamo pa, da tudi to kratko zasedanje ne bode brez pomena. Ako bi deželni zbori gališki, dalmatinski, kranjski, goriški, tirolski in vorarlberški energično postopali, v drugih zborih pa od federalističnih manjšin podporo imeli, gotovo bi se omahljivo stanje ministerstva še bolj streslo.

Ministerska kriza se kljubu vsem nasprotnim trditvam vladnih listov vzdržuje v časopisnih poročilih in tudi oficijozni listi je ne morejo popolnoma tajiti ter se tolažijo samo s tem, da kriza, še nij akutna. Neodvisni listi pa že vedo poročati, da so ministri Auersperg, Glasser in Unger svojo demisijo že ponudili in ob enem se piše, da bode ministerski predsednik postal „mož, s katerim tudi Čehi lahko v dotiko stopijo in katerega ime ima povsod dober glas.“ Ta nejasna zaznamba bodočega ministra predsednika ne dovoljuje obračati jo na določeno osobo. Izmed vseh poročil o stanju ministerstva pa je eno gotovo: ministerstvu so dnevi in morebiti že ure štete. Govori se, da cesar volilne reforme po nasvetu tega ministerstva neče in to je nov uzrok krize.

Na Tirolskem je federalistična stranka dva glasu v deželnem zboru pridobila. Pri dopolnovanih volitvah v širih volilnih okrajih sta bila namreč voljena dva konservativca in dva (italijanska) narodno-liberalca.

Med Angleško in Ameriko je, kakor ondan v Genfu alabamsko vprašanje, zopet drug prepir mirno in brez vojne rešen. Obe državi sti bili prepustili razsodbo o prepiru zaradi otokov San Juan pruskemu cesarju. Ta je zadnje dni razsodil na korist ameriških zedinjenih držav. Vsled tega vlada na Angleškem velika razdraženost na Nemčijo. — Ako pa nekatere novine že

veselja vriskajo, da so take razsodbe početek konca vseh vojsk, more se pač opomniti, da se po mirnem potu mogó razmiriti take kupčijske razprtije, kakor so bile te med Amerikani in Angleži, a žalibog nikakor ne globlja narodna nasprotja.

Razne stvari.

* (Upravni odbor narodne tiskarne) je imel včeraj ustanovno sejo. Izmed ljubljanskih odbornikov so prišli gg. Davorin Trstenjak iz Ponikle, Fr. Rapoc in prof. Pajk iz Maribora, V. Dolenc iz Gorice. Več prihodnjič.

* (Slovenskemu pisateljskemu društvu) je poslalo ameriansko literarno društvo „Smithsonian Institution“ v Washington-u svoje letno sporočilo, prekrasno knjigo. Predsednik tega društva je prezident amerianske republike Ulysses Grant.

* (Slovenske Matice odbor) ima sejo v četrtek. Zunanji odborniki so dobili vabilo k seji še le včeraj. Če se pomisli, da so zunanji odborniki daleč od Ljubljane, in ne morejo odpotovati kar na brzo roko, kakor bi jih s kljuko snel — posebno pa duhovniki na deželi, mora se grajati ta nemarnost od tajništva. K tako važnim sejam, v katerih se voli predsednik, njegov namestnik in tajnik bi morali pač zunanji odborniki kake 14 ali vsaj 8 dni prej povabljeni biti.

* (Glasbena matica.) Novo izvoljeni odbor je imel te dni svojo prvo sejo, v kateri si je izvolil za podpredsednika g. Anton Praprotnika in za tajnika Vojteh Valento, v artistski odsek so se pa volili Anton Nedved, Viktor Bučar, Leopold Belar in Vojteh Valenta. Razen družih razgovorov sklenilo se je, da društvo izdà še letos prvi zvezek, v katerem se bo društvenikom 4 do 5 kompozicij za moški zbor in samospjev podalo. Oblika zvezkov bo taka, kakor jo ima zbirka „Hlahol-a“ v Pragi in tiskati se bodo dali pri Starý-mu v Prago. V spomladi prihodnjega leta se bo na svitlo dal zvezek, ki bo prinašal blizu 50 že nabranih šolskih pesmi za male otroke prvega razreda. Do sedaj so došle odboru kompozicije od dr. Benj. Ipavica, Anton Hribarja in učitelja Paplerja, ki so se izročile v pretres artistskemu odseku. Ker se še niso vsi postavljeni poverjeniki oglasili, ali sprejmejo ta posel ali ne, se je sklenilo, da se onim, ki še niso odgovorili, še enkrat piše, in ko bi ne prevzeli poverjeništa, da se takoj drugi imenujejo. K tej seji sta med vnajnimi odborniki poslala gospoda Stegnar iz Idrije in Hribar iz Gorice svoje nasvete pismeno. — Društvo šteje že čez 200 udov in vsak dan se oglašajo še novi, tako, da je veselo videti, kako vrlo podpirajo prijatelji glasbe društveno podvzetje, čudimo se le, da Ljubljanci tako redko pristopajo, vendar upamo, da se jih še mnogo vpiše.

* (Umor.) Z Gorenjskega se nam piše: „26. dan t. m. zjutraj našli so ljudje brezniškega učitelja gosp. Janeza Medijo na polji Žirovniškem, — mrtvega. Kdo ga je usmrtil, do sedaj še nij znano.“

* (Deželni glavar Kaltenegger) se je včeraj z brzovlakom na Dunaj odpeljal. Ker je Kalteneggerja še na kolodvor šel iskat deželni predsednik Auersperg, gre mož gotovo po instrukcije na Dunaj in sicer za sebe kot pol-poglavar in za Auersperga.

* (Tiskarski stavek konfisciranega članka „Slov. Nar.“) je bil v pričujočnosti c. kr. komisarja Veliča že óni teden v narodni tiskarni razpečaten in zazmetan. A še denes (po preteku 20, ne 8 dnij) nema uredništvo nobene gotovosti v rokah da je slavna c. kr. sodnija potrdila konfiskacijo! Je-li se tu izpolnjuje postava?

* (Dva slovenska trgovca) sta, kolikor nam znano, že začela vsled našega zadnjega dopisa iz Trsta, dopisovati s tržaškimi trgovci po slovenski! Če dobimo dovoljenje, imenujemo njiju imeni. Slovenski trgovci, za svoj denar terjajte spošto-

vanje jezika svojega naroda! Korak za korakom, in povsod bodimo celi Slovani!

* (O zadnji slovenski predstavi) v deželnem gledišči bomo obširneje govorili v prihodnji številki. Denes samo toliko rečemo, da je bila predstava celo po sodbi nemške „Laibacherce“ dobra.

* (O beneških Slovencih), ki so pripali po predaji Benečije l. 1866 k Italiji, sporoča „Glas“, da ne umirajo narodno, temuč da se še precej vzdržujejo, da si ravno si laška vlada vse prizadeva poitalijančiti jih in njihov slovanski značaj ubiti. Društvo sv. Mohorja šteje tam že 20 udov. Med tem ko je še pred kakimi petimi leti en sam duhoven bil, ki je slovanske knjige in časopise čital, nahaja se jih zdaj vedno več. Narečje beneških Slovencev — pravi pisec — je tako izvirno čvrsto, da se bode potujčevanju tako dolgo protivilo, da pridejo kake Slovanstvu ugodne politiske spremembe.

* („Prva hrvatsko-slavonska zavarovalnica“) Tako se bode imenoval nov zavarovalen zavod, ki se ustanavlja v Zagrebu; potrebni denarni pomočki so tej ustanovi baje da že zagotovljeni.

* (Razpisane službe.) Pri okrajni sodniji služba adjunkta; prošnje do 12. novembra. — Na c. kr. rudniški šoli v Idriji učiteljska služba (420 gld., 37 gld. 80 kr. za drva, stanovanje, vrt in zelnik); prošnje v štirih tednih. — Pri okrajni sodniji v Trbiži služba kancelista; prošnje do 25. novembra. — Mnogo sodniških in avskultantovskih služeb v Vojni Krajini.

* (Ruski publicist Katkov) je, kakor slovanske novine poročajo popolnem zdrav. Torej so nemške vesti o njegovi oblažnosti povsem izlegane.

* (Kip Puškina) bode postavil skulptor Zabelko v petrogradski akademiji.

(Kolera) je vgnjezdila se že v ogerskem stolnem mestu. Poroča se namreč, da je v Budi 26. t. m. pet ljudi za kolero umrlo.

* (Odlikovan čevljar.) Cesar je podelil čevljarskemu pomočniku v Mehopolih na Češkem Jožefu Beitel-u pl. Lattenbergn za njegovo „vztrajno marljivost, zvesto udanost in natančno izpolnjevanje svoje dolžnosti“, srebrni zaslužni križ.

Poslano.

Občina Velika-Nedelja

čuti dolžnost, da vsled ognja, ki je 19. oktobra 1872 na hišah št. 30 in 31 prav v sredi kraja nastal in razen poslopij za stanovanje in gospodarstvo požgal tudi dosti sená, žita, vozov, obleke, svinj, telet in dr. — se najlepše zahvaljuje javno za požrtvovalno in trudo delavnost vseh, ki so gasili, katerim edino se je zahvaliti, da niso vsa poslopja celega kraja, ki ima največ s slamo krite hrame, pogorela.

Posebno pa se zahvaljujejo poškodovani in tisti, ki so bili v največji nevarnosti, prav toplo

a) slavni mestni občini Ormuži za dobrotno pripravo brizgalnice (šprice), katero so vodili prav dobro in neutrujeno gospodje Kreutz, Kukuvec, Krajnc in Bachman in katera je v kratkem času največjo nevarnost odpravila.

b) Gospodu trgovcu in krčmarju iz Sv. Vida na Koroškem Pfefferl-u, kateri je bil za kratko časa tukaj zavoljo vinske kupčije, in je pri požaru premoženje ene družine (denarje in hranilnično knjižico ene vdove) iz goreče hiše rešiti pomagal in potlej pri gašenju vspešno delal.

c) Gospodom: Karel Šlegel, c. k. poštni administrator, Gruber, železniški oglednik, Stöckl, zidar iz Ptuja, Šošteršič in Kovačec iz Trgovica, ki so predno je brizgalnica prišla, na lestvih in tlečih brunih stoječi s kiblami in škafi gasiti pomagali.

d) Mladenču Kikl-u iz Strmea, ki je v Ormuž tekkel po brizgalnico.

e) Gospodom: Peserl iz Hermanca, in Tomaž

Hebar iz Vičanca, ki sta svoje vinske zaloge v varnost spravila in pomanjkanju vode s tem odpomogla, da sta vodo hitro iz oddaljenih vodnjakov vozila. — C. kr. žandarmu g. Gloc-u, ki je tako vrlo in neutrudno svojo dolžnost storil.

Gospodu trgovcu z vinom Reisinger-ju iz Passail-a, potem c. kr. avskultantu g. Parz-u, dalje gg. Blašič-u in drugim gospodom iz Ormuža, ki so tudi gasiti pomagali.

Zavest zvesto storjene državljanske dolžnosti, naj bode vsem domačim in tudi onim tujim pomagalcem, katerih imen nismo v občni vihri izvedeli in se torej tu niso mogli imenovati — najlepše plačilo.

Velika Nedelja, 24. okt. 1872.

Tomaž Bratuša, župan.

Martin Petek, obč. svetovalec.

Poslano.

Zastop

„prve občne zavarovalne banke SLOVENIJE“

v Ljubljani

so do zdaj prevzeli naslednji gospodje:

1. Janez Žnidaršič, posestnik, za Videm in okolico;
2. Janez Kolbezen, posestnik, za Črnomelj in okolico;
3. Franjo Drosko, trgovec, za Mozirje in okolico;
4. Jakob Kureš, c. k. pristav, za Kozje in okolico;
5. Franjo Schönbrunn, učitelj, za Metliko in okolico;
6. Franjo Jerše, c. k. preglednik, za Gornji grad, Ljubno in Luče;
7. Ferdo Roš, zdravnik, za Hrastnik in Trbovlje;
8. Blaž Šibret, župan, za Grajsko vas in okolico;
9. Domicijan Serajnik, učitelj, za Št. Ilj pri Rožku;
10. Anton Marinič, posestnik, za Podrovljane;
11. Peter Bajs, posestnik, za Dvor (pri Verbi na Koroškem) in okolico;
12. Josip Fleš, posestnik, za Ribnico in okolico;
13. Ivan Vivod, posestnik, za Gorenji Dolič in okolico, pri Vitanji;
14. Vincencij Kresnik, trgovec, za Vuzenico in okolico;
15. Janez Jezeršek, poštar, za Gorenjo vas, Trato in okolico;
16. Jakob Žumer, posestnik, za Gorje, Zasp, Bled in okolico;
17. Ivan Brinšek, trgovec, za Trnovo in okolico;
18. Jurij Agrež, učitelj, za Braslovče in okolico;
19. Makso Robič, trgovec, za Sv. Miklavž in okolico pri Ormuži;
20. Franjo Klinar, posestnik, za Jesenice in okolico;
21. Anton Kacijan, poštar, za Rajhenberk in okolico;
22. Nace Mikuš, posestnik, za Tlake pri Rogateu in okolico;
23. Marko Kovšca, učitelj za Selce, Železnike in okolico;
24. M. Pirc, trgovec, za mesto Kranj in okolico;
25. Andrej Erjavec, poštar, za Makovlje in okolico;
26. Lavoslav Abram, učitelj, za Ložki potok in okolico;
27. M. Blaž, posestnik, za Litijo, Šmartno in okolico;
28. Franjo Skubie, zdravnik, za Velenje in okolico;
29. Josip Vatoec, posestnik za Divačo in okolico;

(Kon. prih.)

Akcije národne banke	9	"	40	"
London	107	"	70	"
Kreditne akcije	330	"	10	"
Napol.	8	"	62	"
C. k. cekini	5	"	13	"
Srebro	107	"	—	"

se takoj sprejme nekoliko (217—2)
praktikantov.

zvečer ob 8. uri.

Honorar 5 gld. a. v., ki se naj pismu priloži.

(162—16) brez zdravila

(215—2)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.